

PITSAASSUTSIT ILEQQUU- SUMIK ATUKKAT

ANNIAATIKILLISAALLUNI SULINIUT

AVANNAATA KOMMUNIA 2022

Imai

1.0 Nassuiaat.....	2
1.1 Tunuliaqutaq siunertarlu.....	2
1.2 Ilisimasat toqqammaviusut.....	2
1.3 Nassuiaatit	3
1.4 Sullinniakkat.....	3
1.4.1 Inatsit tunngaviusoq.....	4
2.0 Suliniutit	5
2.1 Anniaatikillisaaneq.....	5
2.2 Pillorissaaneq.....	6
3.0 Akuutinneqartut.....	7
3.1 Suliat akimorlugit suleqatigiinneq.....	7
3.2 Sugisaasut.....	7
4.0 Periuseq.....	8
4.1 Nakkutilliineq.....	8
4.2 Suliamik ingerlatsineq.....	9
4.2 Aaliangiineq.....	9
5.0 Ikorsiissutit nalinginnaasumik atugaasut.....	10
5.1 Ilusilersuut.....	10
5.2 Angerlarsimaffimmi ikiorti.....	10
5.3 Atortorissaarutit.....	13
5.4 Angerlarsimaffimmi allanguinerit.....	15
5.5 Angallassissutit motorillit	17
5.6 Isumagineqarneq aningaasartuutillu aaliangersimasut	19
5.7 Pisortat ikorsiissutaat – ataasiarluni aningaasartuutit.....	21
5.8 Pisortat ikorsiissutaat – ilisinermi aningaasartuutit.....	22
5.9 Paaqutaqarnersiat.....	23
5.10 Ikiorteqarneq.....	25
5.11 Oqilisaassissutit	27
5.12 Utoqqaat angerlarsimaffiat / Paaqqinnittarfik / Inissamik innersuussineq/Sullissiviit allat	29

1.0 Nassuiaat

1.1 Tunuliaqutaq siunertarlu

Kommunalbestyrelsip immikkut ittumik ataatsimiinnerani ulloq 26. januaari 2021, saqqummiunneqarpoq, innuttaasut katsorsarneqarsinnaanngitsumik kræfteqartut sullinneqarnerat sivisoorujussuusinnaasartoq, allaat innuttaasoq suliap ingerlannerani toqusinnaalluni.

Taamaattumillu anniaatikillisaalluni suliniutit pitsanngorsarneqarnissaat pisariaqartoq, sullissisut piginnaasaasa qaffasissuunissaat qulakkeerlugu, innuttaasullu sullinneqarnerata sullissiviit akissusaaffiillu assigiinngitsut akimorlugit suleqatigiinnerisa nukittorsarnerisigut. Tamanna ingerlanneqasaaq pitsaassutit ileqquusumik atukkat suleriaatsillu iluaqutigalugit.

Pineqartoq kræfteqartunut taakkualu ilaqutaannuinaq atuutinngilaq, innuttaasunulli tamanut toqussutaasussamik napparsimaleqqammersunut, sivitsortumik atugaqartunut imaluunniit naggataasertunut atuulluni.

Suleriaatsikkut nalinginnaasumillu periaaserineqartutigut manna anguniagaavoq:

- Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaateqartut kommunimiit tamakkiisumik ikiorsiisuteqarfigineqartarnissaat ajornannginnerulissaaq.
- Avannaata Kommuniani innuttaasunut toqussutaasinnaasumik nappaatilittut naliliiffiqineqarsimasunut tamanut, qassinik ukioqarneq, sumilu najugaqarneq apeqqutaatinnagit, kommunip anniaatikillisaalluni suliniutaanut naligiimmik periarfissinnissaat.
- Suliniutip pitsaassusaata qaffassarnissaa.

1.2 Ilisimasat toqqammaviusut

Suleriaaseq pineqartup iluani ilisimaneqareersunik aallaveqarpoq, matumani suliap ingerlanneranut inatsisillu pillugit allattaaviit pioreersut, pitsaassutsini ileqquusumik atuuttuni tamani takuneqarsinnaasut.

1.3 Nassuiaatit

Anniaatikillisaaneq pineqartillugu ikiorsiissutit nalinginnaasumik atugaasut (anniaatikillisaalluni suliniutit), Nunarsuarmi Peqqinnissaq Pillugu Suliniaqatigiiffissuup (WHO) imannak nassuiarsimavai:

” Anniaatikillisaalluni suliniuteqarnikkut anguniarneqarpoq napparsimasup ilaquataasullu, nappaatip katsorsarneqarsinnaanngitsup malitsigisaatut ajornartorsiutinik atugaqalerneranni, inuunerminnik naleqarnerulersitsisinnaanerisa ikorfartorneqarnissaat, pinaveersaartitsinerup naalliuutikillisaanerullu ingerlannerisigut, siusissukkut nappaatip sunaassusersineratigut, piaartumillu anniaatit ajornartorsiutillu allat, timimiittut, takussaannngitsut, misigissutsiniittut kiisalu tarniluutit suliarinerisigut. ”¹

Ilanngullugulu ingerlanneqartarpoq pillorissaanermik taaneqartartoq, WHO-miit imannak nassuiarneqartoq:

” Inunnik arlaatigut pillorluuteqalersimasunik, iliuutsit assigiinngitsut atorlugit pineqartup, periaatsimigut, misikkarissutsimigut, silassorinnermigut, tarnikkut, inunnullu allanut akuunermigut, kiisalu nukimmigut pisinnaasaasa pitsaanerpaamik atuuttuarnissaat anguniarlugit pillorissaasoqartarpoq. Pillorissaanerup inuit periaatsimikkut piginnaanikillisimasut, annertunerusumik nammineersinnaaneranut imminnullu pillutik aaliangiisinnaassuseqarnerinut, pisariaqartitaannik assigiinngitsunik sakkussaqaalersittarpai. ”²

1.4 Sullinniakkat

Anniaatikillisaalluni suliniarnermi ikiorsiissutit nalinginnaasumik atugaasut tulliuuttut, innuttaasunut toqussutaasinnaasumik nappaateqalersimasutut naliliiffigineqarsimasunut tamanut saaffiginnittuupput. Kikkulluunniit toqussutaasinnaasumik nappaateqartut, qassinik ukioqarneri nappaallu suugaluarpalluunniit, ikiorsiissutissanik eqqortunik neqeroorfigineqassapput, pineqartut ataasiakkaat kissaatigisaat pisariaqartitaallu aallaavigalugit. Taamaalillutik ikiorsiissutit nalinginnaasumik atugaasut, meeqqanut, inersimasunut ilaquataasunullu atuutissapput.

¹ Palliative care - WHO | World Health Organization 2002

² Rehabilitation - WHO | World Health Organization

Ikorsiissutini nalinginnaasuni ataasiakkaani tamani ersippoq, kommunip ikorsiissutissatut neqerootaaniit assigiinngitsuniit qaqugukkut pissarsisoqarsinnaalertarnersoq aamma kikkunntut, taakkua tunngasuunersut.

1.4.1 Inatsit toqqammavigineqartoq

Ikorsiissutini nalinginnaasumik atuuttuni tullittuni inatsisit, ikorsiissutitut ataasiakkaanut tunngasut pineqarput.

Ikorsiissutit nalinginnaasumik atugaasut suliarineranni, Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq taassumalu kingusinnerusukkut allannguitai ilanngullugit atorneqarsimappat, taava taanna § 6 malillugu innarluutilinnut, Kalaallit Nunanni najugalinnut atuuppoq, qassinik ukioqarneri apeqqutaatinnagit.

Inuit innarluutillit tassaapput, ataavartumik nukitsigut piginnaanikillisimasut, tarniluuteqartut, silassorisutsimikkut imaluunniit qaratsaminni nukiit aqutsisuinik annikillisoorsimasut, taamaalillutillu aporfiusinnaasut assigiinngitsut pissutigalugit tamakkiisumik pimoorussamillu innuttaaqataasut allat naligalugit inooqataanermi akuusinnaajunnaarsimasut.

Tamanna imannak paasineqassaaq, toqussutaasinaasumik nappaateqartoqarnera peqqissaaveqarfimmit paasineqarpat, taannalu ataavartumik pillorluuteqalernermik, tarniluuteqalernermik, silassorisutsikkut imaluunniit qaratsami nukiit aqussinnaanernik annikillisoornermik kinguneqarpat, taava inatsit taanna malillugu ikorsiissutinik pissarsisoqarsinnaalissaaq.

Innarluuteqarneq pillugu inatsit atorneqalissaaq, pisinnaasakinnerulerneq makkunani killilersuutaalersimappat, ulluinnarni arlaannik ingerlatsisinnanermut akuusinnaanermullu aamma inuiaqatigiinni pisunut, inuit allat assingusumik nappaateqalersimanngitsut naligalugit peqataasinnaajunnaarsimagaaanni

Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 32, 26. juli 1994-imeersoq:

”§ 2. Utoqqarnut, annertuumik innarluutilinnut inunnullu sivisuumik napparsimasunut angerlarsimaffimmi ataavartumik ikiorteqartitsisoqarsinnaavoq. Ilaqutariinnut innarluutilinnik meeralinnut, ilaqtaminnilluunniit innarluutilinnik meeralinnut, ilaqtaminnilluunniit innarluutilimmik imminni najugaqartitsisunut, taamalu angerlarsimaffimmi suliassat nalinginnaasut suliarineqarnissaannut

ilaanneeriarlutik oqilisaanneqarnissamik pisariaqartitsisunut, angerlarsimaffimmi ataavartumik aamma ikiorteqartitsisoqarsinnaavoq”.

2.0 Suliniutit

Innuttaasunik toqussutaasinnaasunik nappaateqalersimasunut suliniut, pillorissaanermik anniaatikillisaanermillu tapertariisitanik imaqarpoq, peqqissaaveqarfiullu suliaanut tapertatut ingerlanneqartarluni.

2.1 Anniaatikillisaaneq

Taamatut suliniuteqarnermi Kalaallit Nunaanni periarfissaasoq tassaavoq tunngaviusumik anniaatikillisaaneq. Tamatumunnga pissutaavoq, taanna sulisunit tunngaviusumik ilinniarnermi imaluunniit misilittakkat aqqutigalugit ilisimasaqalersimasunit, ingerlanneqarsinnaammat. Tunngaviusumik anniaatikillisaalluni sulineq ingerlanneqartarpoq, kommunit utoqqarnut angerlarsimafiutaanni, nammineerluni angerlarsimaffinni aamma peqqissaavinni. Immikkut ittumik anniaatikillisaaneq ingerlannqarsinnaangilaq, tamanna inuussutissarsiutigalugu immikkut ilisimasalinnit anniaatikillisaanermillu ilinniagalinnit ingerlanneqartussaammat. Kalaallit Nunaanni anniaatikillisaanermik immikkut ilinniagalinnik neqeroortunik soqanngilaq. Taamaattumik pingaaruteqarpoq tunngaviusumik anniaatikillisaalluni sulinermi suleriaatsimik peqartoqarnissaa, pitsaassuseq sulinermilu pisinnaasat qaffassarniarlugit.³

Anniaatikillisaalluni sulineq tulliuttuni takuneqarsinnaasunik imaqarpoq, siunertaqarlunilu:

- Nappaatip atuunnerani innuttaasup ilaqutaasullu inuunerinik naleqarnerulersitsineq
- Anniarunnaarsaaneq
- Timikkut tarnikkullu isumaginninneq
- Ikorfartuutaasinnaasunik ikiorsiissutaasinnaasunillu neqerooruteqarneq, taamaaliornikkut innuttaasup anniaateqarani, sapinngisamik akuulluni isumalimmillu inooqataanissaa periarfissiuunniarlugit.

³ Muligheder for rehabiliterende og lindrende (palliativ) indsats til personer med livstruende sygdom | Departementet for Børn, Unge og Familier samt Sundhed s. 12

- Innuttaasup napparsimanerani toqoreerneranilu, ilaquataanut aamma/imaluunniit sugisaanut ikorfartuutaasinnaasunik ikiorsiissutaasinnaasunillu neqerooruteqarneq.

Anniaatikillisaalluni sulineq aallartinneqassaaq saaffiginnittoqarniariapat imatullu tulleriinnilerlugu ingerlanneqarsinnaalluni:

- *Piffissaq, aallartiffik*. Piffissap taamaalinerani anniaatikillisaalluni sulineq aallartinneqassaaq, anniaatip sapinngisamik annikillisarmissaa anguniarlugu, inuunermik sivitsorsaaneq (kemoterapiiusinnaasoq) ilutigalugu. Piffissaq taanna ukiunik arlalinnik sivissuseqarsinnaavoq, katsorsaaniutaasinnaasulli tamarmik atorreqareersimassapput.
- *Piffissaq, inuunerup naajartulernera*. Piffissap taamaalinerani anniaatikillisaalluni sulineq ingerlaannassaaq imaluunniit anniarpallaarunnaarsaaneq sakkortusineqassalluni, inuunerissut-sip pitsaanerulernissaa piginnarnissaaluunniit qitiutillugit. Taamaalineranili inuunermik sivitsorsaaneq unitsinneqareersimakkajuttarpoq. Piffissaq qaammatinik arlalinnik sivissuseqarsinnaavoq.
- *Piffissaq, toqup kingorna*. Piffissap taamaalinerani anniaatikillisaalluni sulineq ingerlaannassaaq imaluunniit toqulersumut ilaquataasunullu sammisumik naapertuuttumik ikiorsiissuteqarnissaaq neqeroorutigineqassalluni. Innuttaasup naggatissani tikikkaa nalunaarutigineqarpat, tamanna isumaqarpoq, nakorsap nalileraa innuttaasup qanoq innera ilorraap tungaanut saatseqqinneqarsinnaajunnaartoq. Taamaaliornikkut siunertarineqartoq tassaavoq, innuttaasup sapinngisamik pitsaasumik inuunerminik naggasiinissaa. Piffissaq ullunik sapaatip akunnerinilluunniit sivissuseqarsinnaavoq.⁴

2.2 Pillorissaaneq

Anniaatikillisaalluni sulinerup imai siunertaalu:

- Nukitsigut piginnaangorsaaneq, tarnikkut, attaveqatigiinnermi silassorissutsikkullu pisinnaasat pitsaangorsarlugillu paaqqutarinissaat
- Kiffaangissuseqarnerup nammineerlunilu aaliangiisinaanerup piginnarnissai
- Sapinngisamik pitsaasumik inooriaaseqarnerup angunissaa

⁴ Tidlig, sen og terminal fase - Region Hovedstaden

- Sulissutigalugu imaluunnit ikorfartorlugu innuttaasup taassumaluunniit sugisaasa aningaasaatiminnik pitsaanerpaamik atuinissaat⁵

Pillorissaaneq anniaatikillisaanertut immikkoortunut aggugaanngilaq, qulakkeerinnissutaassallunili, innuttaasup, toqussutaasussamik nappaateqarnini pissutigalugu piginnaanikillisinnaasup, tamatumunga taartaasinnaasumik naammaginartumik ikorfartuuteqalernissaata neqeroorutiginnissaa.

3.0 Akuutinneqartut

3.1 Suliat akimorlugit suleqatigiinneq

Anniaatikillisaanerup ingerlanerani susassaarfiit akimorlugit inuit assigiinngitsut qanittumik suleqatigineqartussaapput, ataqatigiisumik sapinngisamillu anguniakkamut naapertuuttumik ingerlatsisoqarnissaa anguniarlugu. Taakkua makkuusinnaapput

- Angerlarsimaffimmi niviarsiaq
- Nakorsat
- Ilinniartitsisut
- Perorsaasut
- Angajoqqaat/akisussaassuseqartut immaqalu isumaginninnermik suliaqartut allat
- Angerlarsimaffimmi ikiortit
- Ikorfartuisut
- Suliamik ingerlatsisut
- Palasit
- Pillorissaasut aamma/immaqaluunnit sullerissaasut

3.2 Sugisaasut

Sugisaasut suleqatitut pingaarutilittut naatsorsuutigineqartarput, innuttaasorlu isumaqatigiissuteqarfigineqartarpoq, kina attavigineqartassanersoq, qaqugukkut, aamma qanoq iliorluni. Pingaaruteqarpoq qulakkiissallugu innuttaasup atsiugaanik akuersissummik allaqqasumik, piginnaatitsissummilluunnit peqarnissaq. Ilaatigooriarluni siunissamut pisinnaatitsissumik pigisaqarneq naapertuussinnaasarpoq. Pisut arlaanni illersorteqarnissaq piumasaqaataasarpoq.

⁵ Departementet for Sundhed og Infrastruktur. Forslag til kræftplan. EM 2013, side 38

Innuttaasut arlallit kisaatigisarpaat, ilaquttamik paaqqutaralutillu nakkutigissagaatik, akuttunngit-sunillu taamatut kissaateqartoqarnera ilaquataasunit akuersaarneqartarpoq. Taamaattorli eqqumaffi-gineqassaaq, misigissutsitigut sulianilu aporfiit takkussinnaanissaat, pissutigalugu, napparsimasu-mik paaqqutaqarneq oqimaattorujussuusinnaasarmat. Taamaattumik pingaaruteqarpoq, eqqumaffi-gissallugu, ilaquataasooq ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsilersinnaammat.

Anniaatikillisaaneq ilaquataasunut napparsimasumullu oqaloqtigiissutigissagaanni, makkua eqqumaffigissallugit pingaaruteqarpoq:

- Innuttaasup/ilaquataasut attaveqarfii piginnaasaqassusiallu.
- Illuatungeriit ilaquataasut akuutinnissaat isumaqatigiissutigisimanerpaat, aamma suleqatigiis-sut suna ingerlanneqassanersoq qanorlu annertutigisumik.
- Ilaquataasooq pitsaanerpaamik qanoq iliorluni ikorfartorneqassanersoq.
- Nukitsigut pisinnaasanik pisariaqartitat ilinniartitsissutiginerat aallartinneqarsinnaavoq, tamanna ilagisaasup innuttaasullu kisaatigippassuk.
- Ilagisaasooq sulinngiffeqartinneqarsinnaavoq oqilisassunneqarsinnaallunilu⁶. Tamanna pisin-naavoq piffissami inuunerup naajartulerfiani.

4.0 Periuseq

4.1 Nakkutilliineq

Innuttaasup suliassartaa aallartittarpoq innuttaasup, ilagisaasup, peqqissaaviup, imaluunniit akisu-saaffit akimorlugit suliallit allat siullermeerlutik saaffiginninnerisigut. Kommuni ikiorsiissutaanik nakkutilliineq pisarpoq pineqartup suliassartaanik sullissisut aqutigalugit, soorlu innarluutilinnut immikkoortortaqaarfik, pisortat ikiorsiisarnerannut immikkoortortaqaarfik, siusinaarluni aamma utoq-qalinersianut immikkoortortaqaarfik. Tamanna aaliangerneqartarpoq, inatsit sorleq ikiorsiiner-mi atorneqassanersoq aningaasaliiffigineqarluni akuersissutigineqareeraangat.

⁶ DANSK SELSKAB FOR ALMEN MEDICIN - KLINISK VEJLEDNING FOR ALMEN PRAKSIS PALLIATION s. 10-11

4.2 Suliamik ingerlatsineq

Siullermeertumik saaffiginnussuteqartoqarnerani erniinnaq naliliiffigineqartarpoq, suliassaq ilumut, anniaatikillisaalluni suliniuteqarnerup ataanut, inissineqarsinnaanersoq. Taamaassimappallu, suliassaq pisortamut qaninnermut erniinnaq saqqummiunneqartarpoq, suliallu qanoq ilusilimmik ingerlaqqinnissaa isumaqatigiissutigineqarluni.

Suliat taamaattut nukinginnartuusarmata, ikorfartuineq sapinngisamik piaarnerpaamik aallartinneqassaaq.

Malugeqquneqarpoq, angerlarsimaffinni ikiorsiisarfiup pisortaa qaammat ilivitsoq angullugu angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamut akuersissuteqarsinnaammat, nakkutilliinermut ataatsimiititaliaq avaqqullugu. Taanna takuneqarsinnaavoq Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 32, 26. juli 1994-imeersumi, § 6 imm. 2-mi.

4.2 Aaliangiineq

Aaliangiinerit tamarmik naammagittaalliuteqarsinnaanermut ilitsersuutitaqassapput, aaliangiineq innuttaasup kissaatigisaanut tamakkiisumik naaperiutaasimangippat. Taanna innuttaasup atorsinnaavaa, inatsisit atuuttut tunngavigalugit qinnuteqaat / saaffiginnissut itigartitsissutigineqarsimappat.

5.0 Ikiorssiissutit nalinginnaasumik atugaasut

5.1 Ilusilersuutit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	
2. Pisariaqartitsineq	
3. Aaliangiisinnaatitaaneq	
4. Ikiorserneqartoq	
5. Ikiorssiisutip siunertaa	
6. Ikiorssiisutip annertussusia	
7. Ikiorssiisut sunut tunngava	
8. Ikiorssiisut sunut tunngangila	
9. Kina ikiorssiisuaa	
10. Aaliangiinissami piumasaaqat	
11. Malitseqartitsineq	
12. Aningaasartuutit	
13. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	

5.2 Angerlarsimaffimmi ikiorti

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	<ul style="list-style-type: none">- Pisortanit ikiorssiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20 november 2006-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit, § 29.- Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 32, 26. juli 1994-imeersoq, § 2.- Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 23. november 2015-meersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit, § 18.

2. Pisariaqartitsineq	<p>Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaatillit, angerlarsimaffimmini paaqqutarineqarnissamik suliassanillu ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisut. Paaqqutarinninnermut ilagisaasullu angerlarsimaffianiinnermut aningaasartuuteqartoqarpat, angerlarsimaffimmi ikiorti matumuuna pissarsiarineqarsinnaavoq.</p> <p>Pissutsini immikkut illuinnartuni ilagisaasut angerlarsimaffimmi ikiortitut atorfinitsinneqarsinnaapput, assersuutigalugu innuttaasup napparsimaruluttup nammineerluni tamanna kissaatigisimappagu.</p>
3. Aaliangiisinnatitaaneq	Akuerinnineq pivoq, takuuk aaliangiinissamut pilersaarut.
4. Ikiorserneqartoq	<p>Innuttaasoq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qaangiuttussamik imaluunniit ataavartumik timikkut, tannikkut, silassorissutsimigut sianiutimigulluunniit pisinnaasaminik annikillisoorsimasoq - Toqussutaasussamik nappaateqalersimasoq (anniaatikillisa-gaasoq/inuunerup naajartulorfianiittoq)
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasup kissateqarnini naapertorlugu nammineq angerlarsimaffimminiiginnarnissaa, tamanna isumannaatsumik pisinnaappat, - Avatangiisini sungiusimasamini toqqissisimatinneqarnissaa - Nappaatini innarluutiniluunniit pissutigalugu immikkoortitaasutut misigitinneqannginnissaa aqutissiuutissallugu - Ulluinnarni atugai oqilisassallugit inuuneralu naleqarnerulersillugu
6. Ikiorsiissutip annertussusia	<p>Angerlarsimaffimmi ikiuunneq innuttaasup pisariaqartitsineranik, piginnaasaqassutsimigullu qanoq inissisimanageranik aallaaveqassaaq, taakkualu toqqammavigalugit nakkutillineq ingerlanneqassaaq.</p> <p>Ataavartumik angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsineq ingerlanneqarsinnaavoq inunntut, inuttut atugarisat, peqqiinnerluunniit pissutigalugit pisariaqartitat namminermulluunniit tunngasutigut, ikorneqarnissamik pisariaqartitsisunut. Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsineq aallartinneqartarpoq ataasiakkaat inulerisuniit peqqinnissaqarfimmiillu aaliangersimasunik toqqammaveqarluni nalilersuiffigineqareeraangata.</p>
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	<u>Inuttut isumagineqarneq (ADL)</u>

	<ul style="list-style-type: none"> - Atisaajartinneq atisalersortinneq - Timip qulaatungaata ataatungaatalu asattorneri - Quisarfiit anarfillu imaarneri - Anartarfiliartitsineq, nangilersuineq - Eqqiluisaartitsilluni paaqqutarinninneq matumani amerissaaneq - Siniffimmi uffaaneq, kuutitsiviginnilluni uffaaneq, quliineq - Qarngup kigutillu paaqqutarineri - Isikkanik assannillu kukiaaneq, taamaattorli annikitsumik - Ungiaaneq aamma nutsanik illaarsineq - Siniffiliuussineq - Nuutsitsinerit, illuanut saatsitsinerit, nallartitsinerit <p><u>Pisariaqartitanik ikiuunneq</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Erruissussineq - Pisiniarfiliuussineq - Atisanik errorsineq - Eqqiaaneq: støvsugerneq, sanerneq, natsermik asaaneq, pujoralaajaaneq, arnartarfilerineq
8. Ikiorsiissut sunut tunngangila	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasup ataavartumik isikkamigut ajoqutigilersimasai, assersuutigalugu sukkortuunini pissutigalugu, svampeqarnerini il.il. - Inigisaq tamakkerlugu eqqiaaneq (akuerissutigineqarsinnaavoq pissutsini immikkut ittuni, aaliangersimasunik toqqammaveqarluni naliiffigineqarsimappat.) - Annertuumik errorsineq - Annertuumik pisiniarfiliuussineq⁷
9. Kina ikiorsiisuaa	Avannaata Kommuniani Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik – angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermut allaffik
10. Aaliangiinissami piunasaqaat	Inunnik isumaginninnermik peqqissaanermillu suliallit, peqqissanermi ikiortit assigisaanilluunnit ilinniagallit aamma ilinniagaqaangitsut.

⁷ Vejledning om hjemmehjælp 2003 - Naalakkersuisut.gl

11. Aningaasartuutit	<p>Ikiorsiineq akeqanngilaq, Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 23. november 2015-meersumi § 18 naapertorlugu pisimappat.</p> <p>Taamatutaaq ikiorsiineq akeqanngilaq, pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersumi § 29, aamma angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 26. juli 1994-imeersumi § 3 naapertorlugit pisimappat.</p> <p>Ikiorsiineq sivilissagatinneqarpat taavalu pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersumi § 29 aamma angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 32, 26. juli 1994-imeersumi § 2 naapertorlugit pisariaqarluni, taava akiliussinissaq pillugu naliliisoqartassaaq isumaginninnermi ikiorsiissutit pillugit kaajallaasitami akit allassimaffiat qaqugukkulluunniit atuuttut toqqammavigalugit.</p>
12. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliorarfimmuut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersaq.</p>

5.3 Atortorissaarutit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	<ul style="list-style-type: none"> - Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersaq, § 8 - Inuit innarluutillit tapersorsorneqartarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 7. august 2020-meersaq, § 9-11.
2. Pisariaqartitsineq	Tapersorsuineq aallartinneqaarsinnaavoq, piginnaasakinnerulernerup nalimmassaaffigineqarnissaa pisariaqartinneqaleraangat.

3. Aaliangiisinnatitaaneq	Tapersersuinerup akuersissutigineqarnera pisarpoq, takuuk Avannaata Kommuniata tapersersuisarnermi akuersissuteqartarnermut pilersaarutaa.
4. Ikiorserneqartooq	Innuttaasut toqussutaasussamik nappaateqarnermik kingunerannik ataavartumik pillorluuteqalersimasut.
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Tapersersuutigineqartup pineqartup innarluutaanut sapinngisamik pitsaanerpaamik oqilisaassillunilu iluaqutaanissaa - Pillorluutaalersimasumut annikillisaataalluni taartaanissaa - Ulluinnarni atukkani oqilisaataanissaa - Nammineersinnaanerulersitsinissaq - Innuttaasup nammineq angerlarsimaffimminiiginnarnissaa
6. Ikiorsiissutip annertussusia	<ul style="list-style-type: none"> - Innutaasoq piaarnerpaamik, tapersersuutip akuersissutigineqartup suuneranik qanorlu annertussuseqarneranik, ilisimatinneqasaaq. Erniinnaartumik aaliangertoqarsinnaanngippat, tamatuminnga innuttaasoq, sapinngisamik piaarnerpamik, ilisimatinneqasaaq.
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	<ul style="list-style-type: none"> • Pisariaqartitsinerup naliliiffiginera – Nassuiarnera: Ingerlanneqasaaq innarluutit suliassartaannik ingerlatsisunit, imaluunniit innarluutilinnut siunnersorti Peqqinnissaqarfimmilu sulisut peqatigalugit • Suleriaatsimut pilersaarut • Atortorissaarutit: <ul style="list-style-type: none"> - Akuersissutiginninneq - Pisariaqartitat pissarsiarineri - Naleqqussaaneq, atoruminarsaaneq, ilitsersuussineq - Malitseqartitsineq - Aserfallattaaliuineq iluarsaassinerillu • Napparsimasup nalunaarsuiffianut takussutissiorneq • Ilaqutaasunut imaluunnit sulisunut atornissaanik ilinniar-titsineq
8. Ikiorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasut atortorissaarutaannut, peqqissaavimmit suli atuutsinneqartunut. - Innuttaasut ataavartuunngitsumik pillorluuteqartut atortorissaarutaannut. - Peqqissaanermi atortortut (soorlu puannut tunngasut)

	- Atortut ilorrisimaarutit, soorlu uffarfimmi tummarfiit aamma issiavissuit
9. Kina ikiorsiisuaa	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik
10. Aaliangiinissami piunasaqaat	Suliamik ingerlatsisut aamma Peqqinnissaqarfimmi sulisut
11. Malitseqartitsineq	Pissaaq atortorissaarut atuutsinneqarlunilu misilinneqareerpat
12. Aningaasartuutit	Atoqqiilluni atortorissaarusiisoqassaaq, Innarluutilinnut Inatsit tunngavigalugu. Atortorissaarutit atorfissaqartinneqarunnaarpata utertinneqassapput. Atortorissaarut kommunip akilissavaa.
13. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersaq.

5.4 Angerlarsimaffimmi allannguinerit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	- Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersaq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit, § 8 - Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 7. august 2020-meersaq, § 12
2. Pisariaqartitsineq	Pillorluuteqalersimanagerup oqilisaaffiginissaata pisariaqartilersimapagu illumik allannguinerit.
3. Aaliangiisinnaatitaaneq	Tapersersuinerup akuersissutigineqarnera pisarpoq, takuuk Avannaata Kommuniata tapersersuisarnermi akuersissuteqartarnermut pilersaarutaa.

4. Ikiorserneqartog	Innuttaasut toqussutaasussamik nappaateqarnermik kingunerannik ataavartumik timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit piginnaasakinnerulersimasut
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Angerlarsimaffimmi allanngineq, innarluuteqalersimasumut, annertuumik oqilisaataallunilu iluaqutaappat - Piginnaanikinnerulersimaneq oqilisaassiffiginarlugu - Ulluinnarni atukkat namminersiinnaassuserlu oqilisaaffiginarlugit - Angerlarsimaffik najoruminarnerulersinniarlugu - Innuttaasoq nammineq angerlarsimaffimmini najugaqaannarsinnaaqqullugu
6. Ikiorsiissutip annertussusia	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasoq piaarnerpaamik, tapersersuutip akuersissutigineqartup suuneranik qanorlu annertussuseqarneranik, ilisimatinneqasaaq. Erniinnaartumik aaliangertoqarsinnaanngippat, tamatumingga innuttaasoq, sapinngisamik piaarnerpamik, ilisimatinneqasaaq.
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	<ul style="list-style-type: none"> • Pisariaqartitsinerup naliliiffiginera – Nassuiarnera: Ingerlanneqasaaq innarluutit suliassartaannik ingerlatsisunit, imaluunniit innarluutilinnut siunnersorti Peqqinnissaqarfimmilu sulisut peqatigalugit. • Suleriaatsimut pilersaarut • Angerlarsimaffimmi allannginerit: • Periarfissanik misissuineq aamma aaqqiissutissamik pilersaarusiorneq - Sanaartornermi suliaqartunik neqeroortitsineq isumaqatigiissusiornerlu - Akuersissuteqarneq / itigartitsineq - Malitseqartitsineq - Inissiaateqarfimmiit aamma inissiaatillit peqatigiiffianiit akuersissut - Nunaminertamik tunineqarneq • Napparsimasup nalunaarsuiffianut takussutissiorneq • Ilaqutaasunut imaluunniit sulisunut atornissaanik ilinnartitsineq
8. Ikiorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Aserfallattaaliineq aamma iluarsaassineq

	- Ataavartuunngitsumik pillorluuteqalersimasut angerlarsimaffiik allannguinerit
9. Kina ikiorsiisuaa	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik
10. Aaliangiinissami piunasaqaat	Suliamik ingerlatsisut aamma Peqqinnissaqarfimmi sulisut
11. Malitseqartitsineq	Pissaaq angerlarsimaffimmi allannguineq atuutsinneqarlunilu misilinneqareerpat.
12. Aningaasartuutit	Ikiorsiineq kommunimiit akilerneqassaaq.
13. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.

5.5 Angallassissutit motorillit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	<ul style="list-style-type: none"> - Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, § 8 - Inuit innarluutillit tapersersorneqartarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 7. august 2020-meersoq, §13
2. Pisariaqartitsineq	<p>Angallassissummik motorilimmik ikiorsiisoqartarpoq, nammineerluni ingerlasinnaanerup appasinnerulernera pissutigalugu ikiorserneqarnissaq pisariaqalerpat, pineqartoq, pisortat angallassissutaannit taxanilluunniit, tikinneqaarsinnaanngitsumi najugaqarpat.</p> <p>Angallassissummik motorilimmik, matumani biili pineqarpoq, naleqqussaanermut ikiorserneqarneq pissaaq, innuttaasup angallassissut allanngortinneqaqqaartinnagu atorsinnaanngippagu, innuttaasup peqqissusaanut naapertuuppat, biilimilu inissisimaneranik oqinnerulersitsippat.</p>

	Automatgearilersitsinermit taperserneqarnek malittarissat immik-kut ittut ataanniippoq takuuk, Inuit innarluutillit taperserneqar-nissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersumut, ilitsersuut.
3. Aaliangiisinnatitaaneq	Biilitaarnissap akuersissutigineqarnera allanngortiternalu pisar-poq, takuuk Avannaata Kommuniata tapersersuisarnermi akuersis-suteqartarnermut pilersaarutaa.
4. Ikiorserneqartoq	Innuttaasut toqussutaasussamik nappaateqarnertik pissutigalugu, ataavartumik piginnaasamik annikinnerulernerannik kinguneqartit-sisimasut.
5. Ikiorssiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Angallassissutip motorillip annertuumik innarluutilimmut oqilisaataallunilu iluaqutaanissaa - Piginnaanikinnerulersimaneq oqilisaaffiginiarlugu - Ulluinnarni atukkat namminersiinnaassuserlu oqilisaaffigi-niarlugit - Innuttaasooq nammineq angerlarsimaffimmini najugaqaan-narsinnaaqqullugu
6. Ikiorssiissutip annertussusia	Innuttaasooq piaarnerpaamik, tapersersuutip akuersissutigineqartup suuneranik qanorlu annertussuseqarneranik, ilisimatinneqassaaq. Erniinnaartumik aaliangertoqarsinnaanngippat, tamatuminnga in-nuttaasooq, sapinngisamik piaarnerpamik, ilisimatinneqassaaq.
7. Ikiorssiissut sunut tunngava	<p>8. Pisariaqartitsinerup naliliiffiginera – Nassuiarnera: Ingerlanneqassaaq innarluutit suliasartaannik ingerlatsis-unit, imaluunniit innarluutilinnut siunnersorti Peqqinnis-saqarfimmilu sulisut peqatigalugit.</p> <p>9. Suleriaatsimut pilersaarut</p> <p>10. Angallassissutit motorillit aamma biilimik allanngineq:</p> <p>11. Akuersissuteqarnek</p> <p>12. Pissarsineq</p> <p>13. Naleqqussaaneq, atoruminarsaaneq, ilitsersuussineq</p> <p>14. Qularnaveequsiineq, aserfallatsaaliineq iluarsaassinerillu</p> <p>15. Malitseqartitsineq</p> <p>16. Napparsimasup nalunaarsuiffianut takussutissiornek</p> <p>17. Ilaqutaasunut imaluunnit sulisunut atornissaanik ilinniartitsineq</p>

18. Ikorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Angallassissutit motorillit ataavartuunngitsumik pillorluuteqalersimasut. - Biilit (Takuuk biilit allanngortinneqarnerat pillugu ilanngussaq qulaaniittoq)
19. Kina ikorsiisuaa	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik
20. Aaliangiinissami piunasaqaat	Suliamik ingerlatsisut aamma Peqqinnissaqarfimmi sulisut.
21. Malitseqartitsineq	Pissaaq angallassissut pissarsiarineqarlunilu atorneqalerpat.
22. Aningaasartuutit	Avannaata Kommuniata aningaasartuutit akilissavai.
23. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.</p>

5.6 Isumagineqarneq aningaasartuutillu aaliangersimasut

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	<ul style="list-style-type: none"> - Suliffeerunnermi ikorsiissutit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 2, 15. maj 2014-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit. - Pisortanit ikorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit. - Siusinaartumik soraarnerussutisiaqalertarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9 december 2015-meersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit.
2. Pisariaqartitsineq	Innuttaasut toqussutaasussamik nappaateqartut imminnut pilersorsinnaajunnaaraangata.
3. Aaliangiisinnaatitaaneq	Takuuk akuersissuteqartarnermut pilersaarut.

4. Ikiorserneqartoq	<p>Pisortat ikiorsiissutaannik imaluunniit Suliffeqarnikkut taperserneqartoq:</p> <p>Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaateqartut, imminut pilersornissamut aningaasartuutinullu aaliangersimasunut akiliinissamut periarfissaqanngitsut.</p> <p>Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaateqarnertik pissutigalugu sulisinnaajunnaarsimasut.</p> <p>Siusinaartumik soraarnerussutisisartut:</p> <p>Siusinaartumik soraarnerussutisiat tuniunneqarsinnaapput inunnut, ataavartumik timikkut tarnikkulluunniit piginnaanikillissimaneq pissutigalugu sulisinnaajunnaarsimasunut.</p> <p>Utoqqalinersiutit:</p> <p>Utoqqalinersiutit tunniunneqartarput inunnut utoqqalinersiuteqalersarneq pillugu inatsimmi piumasaqaataasunik naammassinnittunut.</p>
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaatillit, taamaalillutillu imminnut, immaqalu ilaquttaminnik pilersuisinnaajunnaarsimasut, aningaasatigut qularnaveeqqusernissaat. - Inuit, imminnut pilersorsinnaanngitsut, eqqortumik ikiorsernissaat.
6. Ikiorsiissutip annertussusia	Ikiorsiissutip iluaniippoq pilersuinissap tunngaviata akuersissutiginera.
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	<p>Pilersornissamut aningaasanik tapersiineq.</p> <p>Tapiissutip annertussusia nalilerneqassaaq pineqartumut inatsisit tunngavigalugit. Aamma takuuk qulaani immikkoortoq 1.</p>
8. Ikiorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasooq napparsimanermi nalaani, aningaasartuutitut matussutaasinnaasunik, aningaasarsiaqarpat.
9. Kina ikiorsiisua	Avannaata Kommunia
10. Aningaasartuutit	Ikiorsiineq kommunimiit akilerneqassaaq.
11. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasooq naammagittaalliummik tunniussaqsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p>

	Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.
--	---

5.7 Pisortat ikiorsiissutaat – ataasiarluni aningaasartuutit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit, § 20.
2. Pisariaqartitsineq	Pisortat akiligassamut ataasiartamik ikiorsiissuteqarsinnaapput, innuttaasoq toqussutaasinnaasumik nappaateqartoq, naatsorsuutaanngitsumik pisariaqartitsilersimappat, akiligassallu taassuma akilernissaa ilaqutariit kingusinnerusukkut nammineersinnaassusiannut kingunerlutsitsinermik sunnuteqassappat. Pisuni immikkuullarilluinnartuni, nalilersuilluareernikkut ataasiarluni aningaasartuutissanik akuersissuteqartoqarsinnaavoq, naatsorsuutaanngitsumik pisariaqartitsilerneq innuttaasumut, taassuma ilaqutaanut, aaliangiisumik pingaaruteqarpat.
3. Aaliangiisinnaatitaaneq	Takuuk akuersissuteqartarnermut pilersaarut.
4. Ikiorserneqartoq	Innuttaasut toqussutaasinnaasumik nappaateqartut, ataasiarluni aningaasartuutissanut atorfissaqartitaminnik pissarsinissamut periarfissaqanngitsut.
5. Ikiorsissutip siunertaa	Innuttaasup ilaqutaasalu inuunerminnik ingerlatseqqinnissaat qulakkeerniarlugu.
6. Ikiorsissutip annertussusia	Ikiorsissutip ilagivaa ataasiarluni aningaasartuutissanut akuersissuteqarneq, pineqartup nammineerluni aningaasartuuteqarnerata, piffissami tamatumani kingunerissappagu, qinnuteqaateqartup nammineersinnanera ajornartorsiulernera.
7. Ikiorsissut sunut tunngava	Aningaasanik tapissuteqarneq: Akuersissutigineqartarpoq pineqartut ataasiakkaat nalilersuiffiqineqareeraangata.

	Taamaaliorneq nalinginnaasumik aningaasartuutunik matussu-siinnermut tunnganerusarpoq, pisortaniit tapissutisisup taassumalu ilaqutaasa ulluinnarni atugaannut ikiorsiissutaasoq.
8. Ikiorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Pisariaqartitsineq allaniit isumagineqarpat, taava ta-piisoqarsinnaanngilaq. - Qinnuteqaateqartoq taassumaluunniit aappaa inooqataaluunniit aningaasaateqarluarpat, aningaasanik pisariaqartitsinnermut matussutaasinnaasunik, pisortaniit ikiorsiissuteqartoqassanngilaq takuuk § 19
9. Kina ikiorsiisua	Avannaata Kommunia
10. Aningaasartuutit	Ikiorsiissut kommunimit akilerneqassaaq.
11. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naam-magittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginnin-nermi naammagittaalliortarfimmut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeer-soq.</p>

5.8 Pisortat ikiorsiissutaat – ilisinermi aningaasartuutit

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavagineqartoq	Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit, § 23.
2. Pisariaqartitsineq	Toqusup pigisanik qimataasigut, ilisinissamut illerfiataluunniit (Nunatta iluani) angallanneranut, akissaqartoqanngippat tamannaluunniit qulakkeerneqarsinnaanngippat, tamatumunnga pisortat ikiorsiissuteqarsinnaapput.
3. Aaliangiisinnaatitaaneq	Takuuk akuersissuteqartarnermut pilersaarut.
4. Ikiorserneqartoq	Toqusup ilaqtai imaluunniit toqusup pigisanik qimatai.
5. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naam-magittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginnin-nermi naammagittaalliortarfimmut

	<p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.</p>
--	---

5.9 Paaqutaqarnerasiat

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, § 40.
2. Pisariaqartitsineq	Ikiorineq aningaasatigut inissisimanermik tunngaveqarpoq neqerootigineqassallunilu, inummik toqussutaasinnaasumik nappaateqartumik ulluinnarni isumassuillunilu paaqutarinnittup, nammineq angerlarsimaffimminiiginnarnissani kissaatigippagu.
3. Aaliangiisinnatitaaneq	<p>Paaqutaqarnermusiaqartitsineq pissaaq aaliangiinissamut piler-saarut tunngavigalugu.</p> <p>Suliamik ingerlatsisup naliliiffigalugulu aaliangiiffigissavaa, kommunimi aaliangiisarnermik suliaqartut suliamut attuumassuteqartut peqatigalugit.</p>
4. Ikiorserneqartoq	<p>Inummik toqussutaasinnaasumik nappaateqartumik ulluinnarni isumassuillunilu paaqutarinnittoq, soorlu, aappaasoq, inooqataasoq, qitornat, angajoqqaat imaluunnit allat pineqartumut qanigisaasut, pineqartumik paaqutarinninnissamut pissusissamisoortumik inissisimasut.</p> <p>Killiffiit makkua pisimassapput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pineqartoq illersorneqarsinnaasumik, namminerisaminik angerlarsimaffimminiiginnarsinaassaaq - Pineqartoq paaqutarineqarnissap isumassorneqarnissallu tungaatigut imminut isumagisinnaassanngilaq - Pineqartoq pisariaqartitsisuussaaq ikiorneqarnissamik, soorlu nerisassiorneq, eqqiaaneq assigisaallu pillugit - Pineqartup ilagisaasullu paaqutarinninnermi toqqammaviit paasisimassavaat

5. Ikorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Innuttaasup toqussutaasussamik nappaateqartup nammineq kissaatigisamisut, sapinngisamik sivisunerpaamik nammineq angerlarsimaffimminiinnissa - Inuunermi naleqartitat pitsaanerulersinnissaat - Toqqissisimaneq ilagineqarnerlu - Ilaqutaasut aningaasaqarnikkut qulakkiissallugit, taakku ikiuussinnaaqqullugit
6. Ikorsiissutip annertussusia	<p>Paaqutaqarnersiut annerpaamik sapaatip akunneranut 40 tiimit sulinertut annertussuseqarpoq.</p> <p>Piffissap ilaannaa paaqutaqarnersiut atuutsinneqalersinnaavoq, taamaaliornikkut piffissaq suliffiususaaq inunnit arlalinnit aguarneqarsinnaangorlugu.</p>
7. Ikorsiissut sunut tunngava	<p>Ikorsiissut aningaasatigut piumasaaqatitaqarpoq.</p> <p>Ikiorserneqartuq makkunanga naammassinnissinnaassaaq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Napparsimasumik isumaginninneq anniaatikillisaanerlu - Nalinginnaasumik ikiuunneq - Napparsimasup killingani piffissami sivisuumi najuunneq, aningaasaliissummi piumasaaqatigineqartut. <p>Paaqutaqarnersiut unissooq, pisariaqartitsineq unippat, imaluunnit napparsimasooq toqukkut qimaguppat.</p> <p>Paaqqutarinninneq ilaqutaasut. napparsimasulluunniit nammineq angerlarsimaffiani ingerlanneqarsinnaavoq.</p> <p>Paaqqutarinninneq ilagisaasup angerlarsimaffiani pisimappat, aammattaaq ilagisaasup angerlarsimaffiani, angerlasimaffimmi ikiorteqartitsisoqarsinnaavoq, takuuk 5.2 Ikorsiissutini nalinginnaasumik atorneqartuni.</p>
8. Kina ikorsiissuua	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik

9. Aaliangiinissami pi- umasaqaat	Qanigisaasut ikiorserneqartup paaqqutarineqarnerup, isumassor- neqarnerup ikiorneqarnissamullu pisariaqartitai akunnerni isu- maqatigiissutigineqartuni matusinnaassavaat. Paaqqutarinnineq pillugu erseqqissunik isumaqatigiissusiortoqarsimassaaq.
10. Malitseqartitsineq	Ataavartumik malinnaaneq.
11. Aningaasartuutit	§ 40 Imm. 3. Imm. 2 malillugu atorfinitsitsinermi, siusinnerusuk- kut akileraarut akilertinnagu isertitarisimasat tunngavigalugit inuk akissarsiaqartinneqassaaq. Akissarsiat piffissaq tamakkerlugu ator- finitinneqarnermut naleqqiullugu, nalunaaquttap akunnerinut in- nersuussivigineqartunut annikillisinneqassapput. Ukiunut siuliinut isertitarisimasanut uppersaatissaqanngippat, akissarsiaritin- neqartut aallaaviatigut SIK-mut isumaqatigiissut malillugu ilinnia- rsimangitsup akissarsiaanut minnerpaamut qaqugukkulluunniit atuuttumut aalajangerneqassapput.
12. Nammagittaalliuteqarnissa- mut ilitsersuut	Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naam- magittaalliummik tunniussaqaarsinnaavoq: Inunnik isumaginnin- nermi naammagittaalliortarfimmu Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeer- soq.

5.10 Ikiorteqarneq

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, § 42
2. Pisariaqartitsineq	Inunnik isumaginninnermik sulialimmit ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsineq, nammineq angerlarsimaffimmik ingerlatsisinnaa- jumalluni. Pisariaqartitsineq nalilersuiffigineqassaaq killilersuutit, inuit ava- tangiisaasut pillugit nassuiaammiittut tunngavigalugit, takuuk § 6

3. Aaliangiisinnaatitaaneq	Naliliineq suliamik ingerlatsisumit suliarineqarlunilu aaliangiiffiqineqassaaq, takuuk aaliangiisinaanermut pilersaarut.
4. Ikiorserneqartog	<p>Inuit toqussutaasinnaasumik nappaateqarnermik kingunerisaanik, timikkut piginnaasaminnik, tarnikkut, silassorissutsikkut malussarisutsimikkulluunniit piginnaasakinnerulersimasut, takuuk nalilersuutaasartog nalinginnaasoq, makkuninnga pisariaqartitsippot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ulluinnarni siunnerfilimmik imartuumillu inuuneqarnissamut ikiorneqarnissaq - Namminneerlutik inunnut pisortanulluunniit attaveqarnissaminut ikiorneqarnissaq - Ulluinnarni suliassanik pingaarutilinnik pisarialinnillu aalussinissamut ikiorneqarnissaq
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<ul style="list-style-type: none"> - Inuunermik imartunerulersitsinissaq - Pineqartup kissaatigisaa malilluugu sapinngisamik sivisunerpaamik angerlarsimaffimmini nammineersinnaaneranik ikorfartuinissaq. - Pisinnaasai pigiinnartinniarlugit kaammattuineq, ikiuunneq siunnersuinerlu. - Piginnaanikilliffigisimasaasigut nukittorsaaneq aamma/imaluunniit ikiorsiineq.
6. Ikiorsiissutip annertussusia	Suliamik ingerlatsisup ikiorsiissutissaq pisariaqartinneqartog tiimillu atugassat amerlassusaat naliliiffigissavai, tamanna akuersisutigineqassaaq, takuuk akisussaassutsimut pilersaarut. Ikiuuttartunik ataqatigiissaarisoq pilersaarusiussaaq, aamma ikiorsiissut tiimillu atugassat ataqatigiissarlugit.
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	<p>Ikiorsiissut innuttaasup pisariaqartitsinera aallaavigalugu tunniunneqassaaq.</p> <p>Assersuutigalugu makkununnga ikiorsiineq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Periusissiorneq - Inunnut attaveeqaatit - Avammut attaveqarneq - Attaveqarfinnik suleqateqarneq soorlu ilagisat, nakorsaq il.il. - Angerlarsimaffimmi suliassanut nalinginnaasunut ikiorneqarneq

8. Ikorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Angerlarsimaffimmi ikiorti - Nakorsaatinut - Angerlarsimaffimmi niviarsiaq (peqqissaasoq)
9. Kina ikorsiisua	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik
10. Aaliangiinissami piumasaaqat	<p>Tassaasinnaavoq inulerinermi- aamma peqqissaanermi ikiorti, ikiortit, inulerisut, inuit inulerinerup iluani assingusumik ilinniagalit imaluunniit ilinniagaqanngitsut.</p> <p>Ikiorti pingaarnertut innuttaasup angerlarsimaffiani sulisarpoq.</p>
11. Aningaasartuutit	Ikorsiissut innuttaasumut aningaasartuutitaqanngilaq
12. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.</p>

5.11 Oqilisaassissutit

1. Inatsit tunngavigineqartoq	<ul style="list-style-type: none"> - Inuit innarluutilit tapersorneqarnissannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, § 41. - Meeqqat tapersorneqarnissannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq, § 37.
2. Pisariaqartitsineq	<p>Oqilisaassilluni ilaqutariinni (meeqqanuinnaq) imaluunniit Innarluutilinnut Ulloq Unnuarlu Inis-siisarfimmi paaqqutarineqarneq, ulluunerani angajoqqaanit ilaqutaasunilluunnit nammeneq angerlarsimaffimmi paaqqutarineqartartunut.</p> <p>Oqilisaassineq neqeroorutigineqartarpoq, paaqqutarinnineq ima suliassaqarnerulersitsisimatigippat,</p>

	<p>angajoqqaat ilaquataasulluunniit allat paaqutarinniin-narsinnaanissaanni pingitsoorneqarsinnaajunnaarluni.</p> <p>Oqilisaassinissamik neqerooruteqarnissamik naliliinerit toqqammavigisarpaat, innuttaasut ataasiakkaat pisariaqartitsinerat.</p>
3. Aaliangiisinnatitaaneq	Suliamik ingerlatsisoq naliliisarpoq suleqatillu atuumassuteqartut akuutilerlugit, aaliangiillunilu, takuuk akisussaassutsimut pilersaarut.
4. Ikiorsemeqartoq	<p>Innuttaasut timimikkut, tarnimikkut, silassorissuttimikkut malussarissutimikkulluunniit piginnaasakinerulersimasut, takuuk nalilersuutaasartoq nalinginnaasoq, taakkua angajoqqaavi ilagisaasulluunniit, ulluinnarni paaqutarinnittuusut.</p> <p>Meeqqat, toqussutaasussamik nappaateqarnertik pissutigalugu, immikkuullarissumik pisariaqartitsisut, taamaattoorli ataavartumik piginnaakillisi-manngitsut.</p>
5. Ikiorsiissutip siunertaa	Oqilisaanniarlugit angajoqqaat aamma/imaluunniit ilagisaasut, innuttaasumik toqussutaasussamik nappaateqartumik ulluinnarni paaqutarinnittuusut.
6. Ikiorsiissutip annertussusia	<ul style="list-style-type: none"> - Ulloq unnuarlu sulisut/ilaquitariit paaqutarinnittut - Paarsineq isumaginninnerlu - Nakorsaatit
7. Ikiorsiissut sunut tunngava	Angerlarsimaffiup avataani ilaquitariinni, imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi inissinneqarallarneq.
8. Ikiorsiissut sunut tunnganngila	<ul style="list-style-type: none"> - Nammineq angerlasimaffimmi oqilisaassinneq - Angerlarsimaffimmi ikiorti - Sungiusaaqqinneq - Suliaritinneq

9. Kina ikiorsiisuaa	Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik
10. Aaliangiinissami piunasaqaat	<p>Ulloq unnuarlu neqeroorut:</p> <p>Niviarsiat, perorsaasut, inulerinermi- aamma peqqissaanermi ikiortit, peqqissaanermi ikiortit, iggavimmi sulisut, inuit inulerinerup iluani assingusumik ilinniagallit imaluunniit ilinniagaqanngitsut.</p> <p>Ilaqutariit paaqqutarinnittut:</p> <p>Ilaqutariinni paaqqutarinnissinnaanermut akuersissummik pigisaqassapput, akisussaassuseqassapput, meeqqap oqilisaassissutaasussap pisariaqartitaanut naapertuuttumik. Taamatuttaarlu meeraq paaqqutarineqarnissamut akuersissumik sanaanneqarsimasaaq.</p>
11. Malitseqartitsineq	Suleriaasiliortoqassaaq ataavartumik malitseqartineqartumik.
12. Aningaasartuutit	Ikiorsiissut innuttaasunut aningaasartuutaassanngilaq.
13. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmuut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.</p>

5.12 Utoqqaat angerlarsimaffiat/Paaqqinnittarfik/Inissamik innersuussineq/Sullissiviit allat

Imarisai	Nassuiaatit
1. Inatsit tunngavigineqartoq	- Utoqqarnik paaqqinniffiit il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 30. oktober 1998-imeersoq, kingusinnerusukut allannguutai ilanngullugit, § 1.

	<ul style="list-style-type: none"> - Inersimasunut paaqqinniffiit immikkut siunertallit pil-lugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 28. april 1988-imeer-soq, kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit. - Imaluunniit, Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq, §§ 46-48.
<p>2. Pisariaqartitsineq</p>	<p>Utoqqaat Illuat/paaqqinnittarfik:</p> <p>Inuit, toqussutaasussamik nappaateqarnertik pissutigalugu, namminneq angerlarsimaffimmini najugaqaannarsinnanngitsut, naak angerlarsimaffimmi ikiortimik tapissutinillu pisartagaqaraluarlutik, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmiinnissamik pisariaqartitsisut.</p> <p>Ataatsimoorussamik najugaqatigiiffik:</p> <p>Malunnaatilimmik pillorlulersimasunut, ulluunerani killilimmik ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisunut, najugaqarfissatut innersuusut.</p> <p>Najugaqarfik nakkutigisaasoq:</p> <p>Malunnaatilimmik pillorlulersimasunut, ulloq unnuarlu ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisunut.</p> <p>Inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorut:</p> <p>Annertuumik pillorluuteqalersimaneq pissutigalugu, ulloq unnuarlu assigiinngitsutigut immikkulluunniit ilinniagalimmit ikiorteqarnissamik pisariaqartitsisunut.</p> <p>Angerlarsimaffiit, inersimasunut immikkut ittunik pisariaqartitsisunut, pilersinneqarsimasut:</p> <p>Angerlarsimaffiit ataasiakkaat sumut sammisuunerisa allattorsimaffiini, kikkunntu sammisuuneri nassuiarneqarput.</p>
<p>3. Aaliangiisinnatitaaneq</p>	<p>Suliamik ingerlatsisoq naliliisarpoq suleqatillu atuumassuteqartut akuutilerlugit, aaliangiillunilu, takuuk akisussaassutsimut piler-saarut.</p>

	<p>Innuttaasoq sammineqartoq najugaqarfigisinnaasaanik naleqqunnerpaamik neqeroorfigineqassaaq, kissaatigisaali aamma pingaartinneqartarput, soorlu illoqarfimmut allamut nuunneq.</p> <p>Agguaassineq pingaarnersiulluni utaqqisunut allattuiffik aallaavigalugu ingerlanneqartarpoq, taamaattorli innuttaasut inuunerup naajartulerneranut killissimasut salliutinneqarsinnaasariaqarput.</p>
4. Ikiorserneqartoq	<p>Kommuni angerlarsimaffimmi naammaginartumik inuuneqarnissamut ikiuunnermik naammaginartumik neqeroorteqarsinnaangippat, innuttaasoq inissiiffissamut naapertuunnerpaamut innersuunneqartariaqarpoq.</p> <p>Pisut ilaanni aappaasoq nooqataasinnaasarpoq.</p>
5. Ikiorsiissutip siunertaa	<p>Ulloq unnuarlu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit paaqqtarininnermik ikiorneqarnermillu neqerooruteqarneq</p>
6. Ikiorsiissutip annertussusia	<ul style="list-style-type: none"> - Sulisoqarneq ulloq unnuarlu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit - Sungiusagaanermik, susassaqartitaanermik ataatsimoorfeqarnermilluunniit neqeroorut - Paaqqtarininneq isumaginninnerlu - Nakorsaatit
7. Ikiorsiissut sunut tungava	<p>Pisuni makkunani ikiuunneq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inuttut isumagineqarneq (ADL) - Eqqiaaneq atisanik errorsineq - Ulluunerni pisassat assigiinngitsut - Nerisitsineq - Peqqissaavimmut attaveqarneq
8. Ikiorsiissut sunut tungangila	<ul style="list-style-type: none"> - Piginnaanngorsaaqqinneq - Sularininneq (soorlu anersaartuutilersuilluni) - Aningaasartuutunik isumaginninneq aamma inuttut ataatsimoorfissanik ingerlatsineq
9. Kina ikiorsiissua	<p>Avannaata Kommunia, Ilaqutareeqarnermut Ingerlatsivik</p>
10. Aaliangiinissami piunmasaqaat	<p>Niviarsiat, perorsaasut, inulerinermi- aamma peqqissaanermi ikiortit, iggavimmi sulisut, inuit inulerinerup iluani assingusumik ilinniagallit imaluunniit ilinniagaqanngitsut.</p>

11. Malitseqartitsineq	Innuttaasoq, ilagisat, imaluunniit utoqqaat illuanni attaveqaataasoq pisut ingerlanerannik ilisimatitsinerat.
12. Aningaasartuutit	Utoqqaat illuini najugallit ikiorsiisummut akiliuteqarneq ajorput, taamaattorli utoqqalinersianiit ilanngaassisoqartarpoq, taamaalillutik utoqqaliniarsiamik 20 %-ia tigusalugu, taamaattorli tapiissutisinnissamut periarfissaqartitsisoqarpoq.
13. Nammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut	<p>Aaliangiisoqarneraniit sapaatit akunneri 6-t iluini innuttaasoq naammagittaalliummik tunniussaqsinnaavoq: Inunnik isumaginninnermi naammagittaalliortarfimmut</p> <p>Imaneq 29, 1.sal, 3900 Nuuk</p> <p>Tlf. 328033, E-mail: maalaarut@nanoq.gl</p> <p>Takuuk, Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.</p>